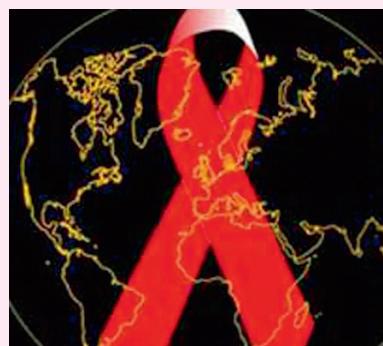

edukacije edukatora, trupnih psihologa, zdravstvenih radnika svih profila. Samo tokom maja i juna 2011. godine blizu 1.000 zdravstvenih radnika zaposlenih u vojnozdravstvenom sistemu Republike Srbije pohađalo je kontinuiranu medicinsku edukaciju, zvanično akreditovanu od strane Zdravstvenog saveta Srbije, o značajnim aspektima ove bolesti. Zdravstveni radnici VMC Novi Sad, Vojne bolnice Niš, VMA i velikog broja garnizonih ambulanti obnovili su i proširili svoja znanja o epidemiološkoj situaciji o HIV/AIDS-a u svetu, regionu i Srbiji, o savremenim stavovima u dijagnostici i lečenju, kao i najvažnijim aspektima prevencije ove infekcije kako u vojnoj, tako i u populaciji zdravstvenih radnika.

U Vojsci Srbije se kontinuirano i planski sprovode edukacije vojnika na kojima se deli radni materijal pripremljen za izvođenje kampanje (priručnici, posteri, edukativne brošure, olovke i kalendarji, kondomi, majice sa preventivnom porukom).

Za potrebe sprovođenja kampanje snimljen je i edukativni film "Prevencija i kontrola HIV/AIDS-a u Vojsci Srbije". Film je prvenstveno namenjen edukaciji pripadnika naše vojske, ali zbog svoje komunikativnosti, jednostavnosti i pristupačnosti može se koristiti i u edukaciji svih zainteresovanih za ovu još neizlečivu i tešku bolest, protiv koje se možemo izboriti samo temeljnim preventivnim radom u svim populacijama.

Predstavnik Programa prevencije i kontrole HIV/AIDS-a Ministarstva odbrane SAD dr Frida Von i major Pol Puhta iz Evropske komande SAD su u okviru svoje radne posete Ministarstvu odbrane i Vojsci Republike Srbije u periodu od 19-23. juna 2011. posetili i Vojnomedicinsku akademiju.

Intervju sa prof. dr Radisavom Šćepanovićem, direktorom KBC "Dr Dragiša Mišović Dedinje", Beograd

Porodica je nukleus iz koga čovek crpi svu energiju

Ekskluzivno za časopis Medici.com, razgovor vodio Radenko Karalić

Prof. dr Radisav Šćepanović, rođen je 16. 1. 1952. godine u Novom Sadu.

Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu, završio je 1976, a specijalistički ispit iz opšte hirurgije, sa odličnim uspehom, položio 1983. godine. Od 1982. godine aktivno učestvuje u nastavi Medicinskog fakulteta kao asistent pripravnika gde prolazi kroz nastavna zvanja asistenta i docenta, a 1998. god. prvi put je izabran u zvanje vanrednog profesora. Na Katedri hirurgije i danas, kao vanredni profesor, edukuje studente. U svom nastavnom radu pokazao je izvanredne pedagoške sposobnosti da svoje bogato kliničko znanje i iskustvo prenese kroz proces edukacije.

U KBC »Dr Dragiša Mišović Dedinje« se zaposlio na Klinici za hirurgiju kao klinički lekar, nakon čega je dobio specijalizaciju iz opšte hirurgije. Na ovoj klinici njegov rad biva prepoznat, a trud i zalažanje cenjeni, te je izabran za direktora. Istaknutim i predanim višegodišnjim ra-

dom, sa mesta načelnika Centra za endoskopsku hirurgiju, dolazi na čelo ovog kliničkobolničkog centra, prvi put 1996. god. Na ovom mestu odvažno gleda u oči „Milosrdnom anđelu“ i susreće se sa strahotama bombardovanja bolnice 1999. godine. Drugi put na mesto direktora KBC »Dr Dragiša Mišović Dedinje« dolazi 2009. godine, gde i danas uspešno rukovodi.

Još kao student počeо je da se bavi naučnoistraživačkim radom i objavljuje radove u studentskim a kasnije i u strukovnim časopisima. Autor je pet poglavlja u univerzitskim udžbenicima. U kliničkom radu prošao je sve faze bavljenja digestivnom hirurgijom, endokrinom hirurgijom i posebno bilijarnom hirurgijom.

Autor je 101 rada i saradnik u 49 radova objavljenih u domaćim časopisima i zbornicima inostranih i domaćih kongresa. Autor je i koautor u pet poglavlja u udžbenicima i skripti bazičnog kursa iz endoskopske hirurgije. Učestvovao je u dva naučna projekta eksperimentalne hirurgije

koji su istraživali mogućnosti revaskularizacije miokarda i eksperimentalne hirurgije pankreasa i projektu transfera znanja i tehnologije u laparoskopskoj hirurgiji, Media Space Project. Učesnik u projektu obuke iz minimalno invazivne hirurgije pomoći satelitske teletransmisijske. Projekt koji je započet 2002. godine, a organizuje ga i finansira European Spatial Agency.

Predsednik je i osnivač Jugoslovenskog udruženja za endoskopsku hirurgiju (JUEH).

Član je Upravnog odbora Evropskog udruženja endoskopske hirurgije (EAES). Član je više najuglednijih internacionalnih hirurških udruženja. Usavršavao se u Engleskoj i Škotskoj, a učestvovao je i u organizovanju većeg broja naučnih i stručnih skupova u zemlji.

Oženjen je, otac sina i kćerke, a već nekoliko godina i ponosni deda.

Poštovani profesore Šćepanoviću, da li sebe vidite prvenstveno kao hirurga, profesora ili direktora?

Biću poptuno iskren – prvenstveno sebe vidim kao supruga, oca, i dedu. Smatram da je porodica nukleus iz kojeg čovek crpi svu energiju, stalni izvor napajanja i ono što formira i vašu poslovnu ličnost, pa tako i hirurga, profesora i direktora.

Ukoliko me pitate koja uloga od tri ponuđene mi je najdraža, biću neodlučan. Možda je to na prvom mestu uloga hirurga jer su rezultati fuzije znanja i rada brzo uočljivi, možete brzo da osetite zadovoljstvo zbog opravka pacijenta i da se osetite kao da ste uradili dobro i korisno delo. S druge strane, uloga profesora, odnosno nastavnika, pred vas postavlja ozbiljne izazove da u mladom čoveku probudite želju za znanjem, istraživački duh, da ga naučite praktične medicinske veštine, ali i neke moralne i etičke vrednosti. Ljudi kažu da su im najveći životni uspesi dobro vaspitana deca, možete onda prepostaviti satisfakciju jednog profesora kroz čiji je dugogodišnji rad prošao veliki broj studenata koje smo, ne samo naučili vrednostima medicine, već i vaspitali njihov naučni duh.

Na trećem mestu je i najzahtevnija i možda najnezahvalnija uloga direktora gde, uprkos predanom i odgovornom radu, uvek možete da naidete na nezadovoljne zaposlene.

Kada smo već kod uloge direktora, na toj poziciji ste po drugi put. Može se reći da ste oba puta prošli kao "bosci po vatri". Kako ste prebrodili nevolje?

U toku akcije "Milosrdni andeo" i bombardovanja naše zemlje 1999. godine osim nedaća sa kojima smo kao zemlja bili suočeni i straha koji se uveliko u sve pore, profesionalci KBC "Dr Dragiša Mišović Dedinje" su bili istrajni u želji za izlečenjem svojih pacijenata i uprkos vazdušnim pretnjama koje su se svakodnevno nadvijale nad gradom, radili po svim principima etike i humanosti.

Nažalost, u noći između 19. i 20. maja 1999. godine avioni NATO pakta, uz veliki doprinos vlada zemalja iz kojih su poticali utemeljivači bolnice, su bombardovali deo njenih kapaciteta i onesposobili je za dalji rad. Te noći tužno su nastrandali sedam vojnika i tri pacijenta. Moja dužnost kao direktora, nakon tragedije, bila je upravo da osnažim moral i duh zaposlenih kako bismo zajedno nastavili dalje, ali i da na zgarištu starih, izgradim nove temelje, sada ranjene duše jednog dela bolnice. Lično sam se osećao izuzetno teško u tim trenucima, jer svojim zaposlenima nisam mogao da garantujem bezbednost, a moralno se ići dalje.

Drugi susret sa vatrom bio je 10 godina posle, kada su neke rane zacelile, kada smo centar reorganizovali, izgradili, renovirali, a zaposlene ohrabrili i motivisali. Nažalost, 24.10.2009. godine požar koji je izbio u renoviranom delu naše glavne zgrade oštetio je samo srce bolnice. Brzom, efikasnom i koordinisanom akcijom zaposlenih, MUP-a i vatrogasca, evakuisani su svi pacijenti iz zgrade, uključujući i dvadesetak bolesnika iz intenzivne nege. Kao i 10 godina pre toga, i te noći sam na prvoj liniji vatre bio sa svojim zaposlenima. Sutradan, kada sam koračao kroz naslage pepela u koji je vatra pretvorila krov i inventar najvišeg sprata, a koje je voda je donela do ulaza u zgradu, osećao sam kao da je i moje srce, zajedno sa srcem centra, stradalo... Čađ, prašinu, prljavštinu zgarišta bujica vode, kojom su vatrogasci gasili požar, razlila je po nižim etažama, do tada naj-

savremenije opremljenog zdravstvenog centra u gradu. Od tada, osam etaža – 8.500 kvadrata ne funkcioniše. Danas, skoro dve godine kasnije, prikupili smo sve neophodne dozvole, izradili projekte, obezbedili dve velike donacije i krećemo ponovo u izgradnju.

Da li se poput rekonstrukcije zgrade, može očekivati i regeneracija Vašeg srca?

Nažalost, ne. Dostignuća moderne medicine, ne sežu daleko kao dostignuća moderne arhitekture i građevinarstva. Stentovi koji su mi ugrađeni prošle godine, ublažili su kardiološke tegobe nastale kao posledica stresa ubrzanog načina života i naterali me da pažljivije sagledam životne prioritete, ali i izmenim stil života. To konkretno znači da sam morao da smanjam broj i obim obaveza što je, nažalost, rezultiralo na uštrb mog hirurškog rada. Direktorske obaveze su u značajnoj meri zamenile obaveze lekara specijaliste opšte hirurgije.

Iako se srce centra još nije opravilo, možemo reći da njegova duša jeste. Dobijanjem potvrde o akreditaciji, dokazali ste da ste prva ustanova tercijarnog nivoa koja svojim pacijentima garantuje bezbednu i kvalitetnu zdravstvenu zaštitu?

Tako je! Nakon nedaća koje su nas snašle, rekonstruisao sam menadžment i uz pomoć stručnih i edukovanih profesionalaca, definisali smo misiju i viziju bolnice, doneli integrisani plan unapređenja kvaliteta, strateški plan i strategiju razvoja ustanove za period 2010 – 2015.

Postupak akreditacije u KBC "Dr Dragiša Mišović-Dedinje" započet je u skladu sa Sporazumom s Ministarstvom zdravlja Republike Srbije. To je postupak ocenjivanja kvaliteta rada zdravstvene ustanove, na osnovu primene standarda u određenim oblastima zdravstvene zaštite. Za ovaj posao Vlada Republike Srbije osnovala je Agenciju za akreditaciju zdravstvenih ustanova Srbije i donela odgovarajuće standarde rada za određene oblasti zdravstvene zaštite.

Proces akreditacije trajao je oko godinu dana, a obuhvatilo je sve faze, počev od definisanja i priprema akreditacionih timova, procene dostignutog nivoa i usaglašavanja sa definisanim standardima, utvrđivanja i prikupljanja dokaza, do faze samoocenjivanja i ocenjivanja od strane spoljnjih ocenjivača.

Tokom usaglašavanja sa definisanim standardima i kriterijumima, u kom je su učestvovali svi zaposleni, ura-

đeno je oko 350 različitih procedura, ažurirano mnoštvo stručno-metodoloških uputstava, vodiča dobre prakse i protokola i pripremljen veliki broj dokaza za ispunjenost kriterijuma u okviru definisanih standarda.

Procedurama je posebno obezbeđeno unapređenje kvaliteta rada, unapređenje bezbednosti pacijenata i prevencija neželjenih događaja u ustanovi, a stvoreni su uslovi i za bezbedniji rad i veće zadovoljstvo pacijenata i zaposlenih. Licenca je dobijena od Agencije za akreditaciju zdravstvenih ustanova Srbije za period od tri godine.

Vrlo sam ponosan na činjenicu da smo prva ustanova tercijarnog nivoa zaštite u Srbiji koja je ovaj sertifikat dobila i jedini kliničko bolnički centar u Beogradu i Srbiji koji se njime može pohvaliti.

Može se reći da ima simbolike mita o ptici Feniks u priči koju ste nam ispričali?

Feniks simbolizuje ponovno rođenje, nadu, čestitost, brak, veru, postojanost, večnost, besmrtnost i svetlost. Vatra, rušenje pa građenje, iznova i iznova, jačanje nakon svakog kraha... S obzirom na to da izrasta iz pepela, ptica Feniks, kao i naša ustanova može simbolizovati besmrtnost, uskrsnuće, ali i pobedu nad svim nevoljama i zlim silama. Hvala vam na tom poređenju.

Da li ste strog direktor?

Trudim se da biram dobre saradnike i da ne budem rigorozan prema njima. Ipak, tražim rad, predanost i odgovornost. U liderstvu je najvažnije izgraditi osećaj poverenja, a u upravljanju zadržati autoritet. Ipak, teško je balansirati između toga. Smatram, da nisam strog, trudim se da svojim saradnicima dam prostora da budu kreativni i konstruktivni, a ukoliko imaju dobre ideje i inovacije dam sve od sebe da im pomognem u realizaciji. Ostavljam im prostora za stručno usavršavanje i stalno profesionalno napredovanje.

U Vašem ličnom, ali i profesionalnom životu, važan segment zauzima edukacija?

Kao specijalista hirurgije, imao sam tu privilegiju da se stručno usavršavam u Engleskoj i Škotskoj 1992. godine, odakle sam doneo saznanja o laparoskopskoj hirurgiji koju sam počeo da razvijam na svojoj klinici kroz novoformiranu organizacionu jedinicu Centar za endoskopsku hirurgiju. Bio sam jedan od osnivača Škole endoskopske hirurgije od 1996. godi-

ne u kojoj su se školovali svi specijalisti koji se bave endoskopskom hirurgijom u našoj zemlji. U okviru škole bio sam predavač i instruktor na 40 održanih kurseva iz endoskopske hirurgije, za oko 1.000 specijalista opšte hirurgije, ginekologije, urologije i anesteziologije, zaposlenih u najvećim klinikama u zemlji. Ova škola je dobila endorsement Evropske asocijacije za endoskopsku hirurgiju (EAES), za izvođenje teoretske i praktične obuke. Škola i lično angažovanje bili su ključni faktori u uvođenju laparoskopske hirurgije u Jugoslaviji, na organizovan način sa ravnomernim razvojem u svim bolnicama i stabilnom kliničkom praksom.

Medicinski fakultet u Beogradu je Školu endoskopske hirurgije prihvatio i uvrstio u KME, a Evropska asocijacija u agendu svojih zvaničnih edukacionih centara i kurseva, na šta sam posebno ponosan.

Svoju nastavnu delatnost i dalje obavljam na Medicinskom fakultetu kao vanredni profesor na Katedri hirurgije gde se trudim da u radu sa studentima i postdiplomcima prenesem što veći obim znanja i iskustava stičenog u dosadašnjem radu.

Što se tice KBC "Dr Dragiša Mišović-Dedinje", u našu misiju i viziju je integrirano obrazovanje i naučno-istraživački

rad. Tako se možemo pohvaliti da smo u toku 2010. godine sedam lekara uputili na specijalističke studije, tri lekara su magistrirala, a tri su upućena na doktorske studije. Takođe, u okviru kontinuirane medicinske edukacije, realizovali smo oko 50 stručnih sastanaka i kurseva, na kojima je 170 predavača, prezentovalo radove pred skoro 4.000 učesnika. Mislim da cifre govore dovoljno.

Šta mislite u kom smeru se kreće budućnost medicine i hirurgije?

Nažalost, svedoci smo paradoksa da razvoj medicine, tehnologije i farmacije produkuje broj bolesnih ljudi. U jedno sam sasvim siguran – da je budućnost hirurgije u minimalno invazivnim hirurškim intervencijama. Koncept minimalne traume podrazumeva što manji rez i kraći oporavak. Kao neko ko je endoskopsku, tačnije laparaskopsku hirurgiju doneo u Jugoslaviju devedesetih, svedok sam intenzivnog i dinamičnog razvoja ove grane medicine. Danas, uz tehnologiju koja može da podrži svaku vašu zamisao utemeljenu na profesionalnom znanju, metode poput SILS, NOTES, „DaVinči” robotizovanih hirurških sistema, telehirurgije i ostalih, nezahvalno je prognozirati bilo kakvu budućnost...

Imate karakterističan imidž, da li i on nešto personifikuje?

Pretpostavljam da mislite na bradu. Ona je simbol čovečanstva. Brada se kao i ljudi probija i trsi sa svim problemima, brada želi da nikne, evoluiru, opstane i preživi baš kao i čovek. Imati bradu znači biti čovek i predstavljati simbol slobodnog duha i neuništivosti najvećih ideala brade: sloboda, sloga i želja za životom.

Kakvo je Vaše mišljenje o časopisu Medici.com, koji je kao što Vam je poznato postao međunarodni, izdaje se u Banjaluci, a čita se u svim državama – bivšim republikama Jugoslavije.

Već nekoliko godina imam priliku da preko distributera časopisa *Beoimpexa d.o.o.* iz Beograda, pratim vaš časopis. Smatram da je to jedinstven časopis ove vrste, posebno me raduje što su tekstovi raznovrsni i prilagođeni široj publici, a ne samo lekarima. Dopada mi se afirmativni način pisanja, kako o medicinskim ustanovama, tako i o pojedincima. Preporučujem ga kolegama, naročito mladim, i ohrabrujem ih da pišu za časopis, jer u njemu, zbog širine tema, zaista ima mesta za sve. Samo tako nastavite i računajte na moju saradnju.